

**राज्यातील हवामान, खरीप हंगाम २०२०-२१ पिक पेरणी व
पिक परिस्थितीचा दिनांक ३१/०८/२०२० अखेरचा अहवाल**

हवामान व पर्जन्यमान : राज्यात दि.११ जून २०२० रोजी मान्सूनचे आगमन झाले. दि.१६ जून ,२०२० पर्यंत मान्सूनने संपूर्ण महाराष्ट्र व्यापला. राज्यात अहवाल कालावधीत बहुतांश विभागात आकाश ढगाळ होते. सर्व विभागात बहुतांश ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची नोंद झाली.

कोकण विभागात काही ठिकाणी जोरदार, अमरावती विभागात तुरळक ठिकाणी तर नागपूर विभागात काही ठिकाणी जोरदार ते अतिजोरदार स्वरूपाचा पाऊस झाला.

पर्जन्यमान (२०२०)

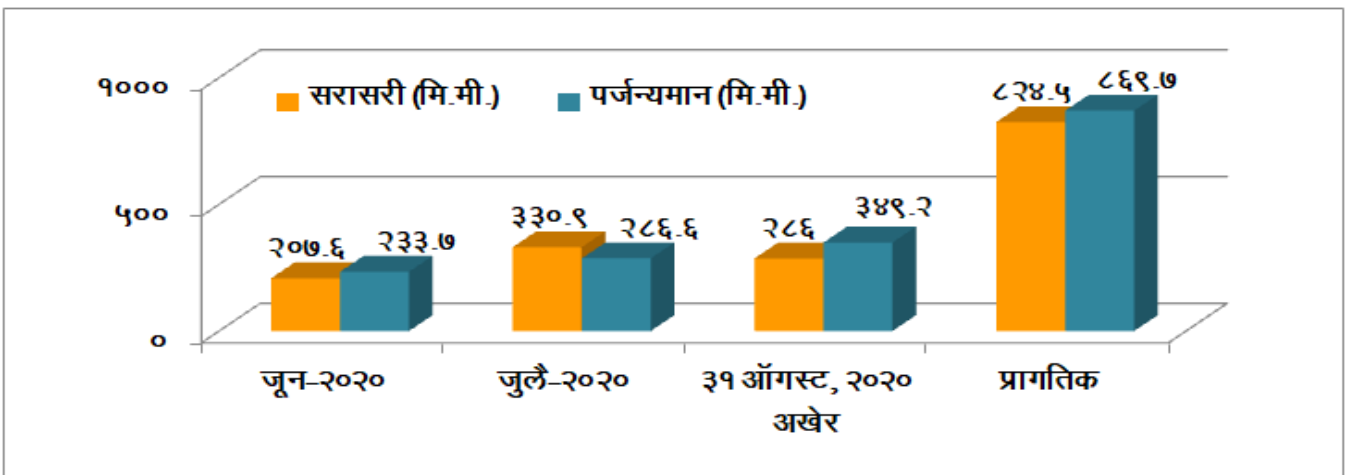
दि.१ जून ते ३१ ऑगस्ट कालावधीमधील राज्यातील सरासरी पाऊस ८२४.५ मि.मी. असून दि.३१ ऑगस्ट, २०२० पर्यंत ८६९.७ मि.मी. म्हणजेच सरासरीच्या १०५.५ टक्के पाऊस झाला. मागील वर्षी दि.३१.०८.२०१९ अखेर ८९५.३ मि.मी. म्हणजेच सरासरीच्या १०८.६ टक्के पाऊस झाला.

राज्यात दि.१ जून ते ३१ ऑगस्ट, २०२० अखेरीस सरासरीच्या तूलनेत प्रत्यक्ष पडलेल्या पावसानुसार (प्रागतिक) जिल्ह्याची वर्गवारी खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	पर्जन्यमान टक्केवारी	जिल्हे संख्या	जिल्ह्यांची नावे
१	० ते २५ %	०	---
२	२५ ते ५० %	०	---
३	५० ते ७५ %	०१	नंदुरबार.
४	७५ ते १०० %	१५	रायगड, नाशिक, पुणे, सातारा, कोल्हापूर, लातूर, उस्मानाबाद, नांदेड, परभणी, अकोला, अमरावती, यवतमाळ, वर्धा, चंद्रपूर, गडचिरोली.
५	१०० % पेक्षा जास्त	१८	ठाणे, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, पालघर, धुळे, जळगांव, अहमदनगर, सोलापूर, सांगली, औरंगाबाद, जालना, बीड, हिंगोली, बुलढाणा, वाशिम, नागपूर, भंडारा, गोंदिया.

राज्यात ३१ ऑगस्ट, २०२० अखेर पर्जन्यमान सरासरीच्या तूलनेत एकूण ३५५ तालूक्यांपैकी २ तालूक्यांत २५ ते ५० %, ३२ तालूक्यात ५० ते ७५ %, ११४ तालूक्यात ७५ ते १००% तर २०७ तालूक्यात १०० % पेक्षा जास्त पाऊस झाला आहे.

पर्जन्यमान तपशिल (मि.मी) दि. ३१.०८.२०२० अखेर

किड व रोग-

राज्यात काही ठिकाणी ज्वारी व मका पिकावर लष्करी अळीचा, भात पिकावर पिवळी खोडकिड, निळे भुंगेरे, मीजमाशी या किडींचा, सोयाबीन पिकावर गर्डल बीटल, खोडमाशी, उंट अळी व तंबाखुवरील पाने खाणाऱ्या अळीचा, कापूस पिकावर गुलाबी बोंड अळी, अमेरिकन बोंड अळी, मावा तुडतुडे या किडींचा तर ऊस पिकावर लष्करी अळी व हुमणी या किडींचा प्रादुर्भाव दिसून आला.

किड व रोगाच्या व्यवस्थापनासाठी शेतीशाळा, कृषि विद्यापीठाकडील पिक संरक्षण सल्ले, पिक सर्वेक्षणासाठी योजनांतर्गत फेरोमेन सापळे व ल्युर्सचा पुरवठा, गांव बैठका, घडी पत्रिका वाटप, बाधित क्षेत्रास तज्ञांच्या भेटी इत्यादी माध्यमातून उपाययोजना करण्यात येत असून, किड नियंत्रणासाठी आजपावेतो विविध योजनांच्या माध्यमातून एकूण-४५,२११ लीटर किटकनाशकांचा पुरवठा करण्यात आला आहे. या अनुषंगाने प्रचार व प्रसिध्दीची कार्यवाही सुरु आहे.

दि.३१.०८.२०२० अखेरच्या प्राथमिक अहवालानुसार ऑगस्ट, २०२० मध्ये पडलेला सततचा पाऊस व किड रोगाचा प्रादुर्भाव होऊन मूग, उडीद या पिकांबरोबरच सोयाबीन या पिकाचे नुकसान झाल्याचे जिल्हयांनी कळविले आहे. यामध्ये मूग-३६,८८५ हे., उडीद-६,०३८ हे. व सोयाबीन-१,५९,५०६ हे. क्षेत्र बाधित झाले आहे. तसेच माहे, ऑगस्ट-२०२० मध्ये अतिवृष्टीमुळे बाधित झालेल्या क्षेत्राच्या प्राथमिक अहवालानुसार सातारा-५ हे. नंदूरबार-८,७५३ हे. असे एकूण-८,७५८ हे. बाधित झाले आहे. यामध्ये भात, ज्वारी, भुईमूग, कापूस, मका, सोयाबीन, भाजीपाला इ. पिकांचा समावेश आहे.

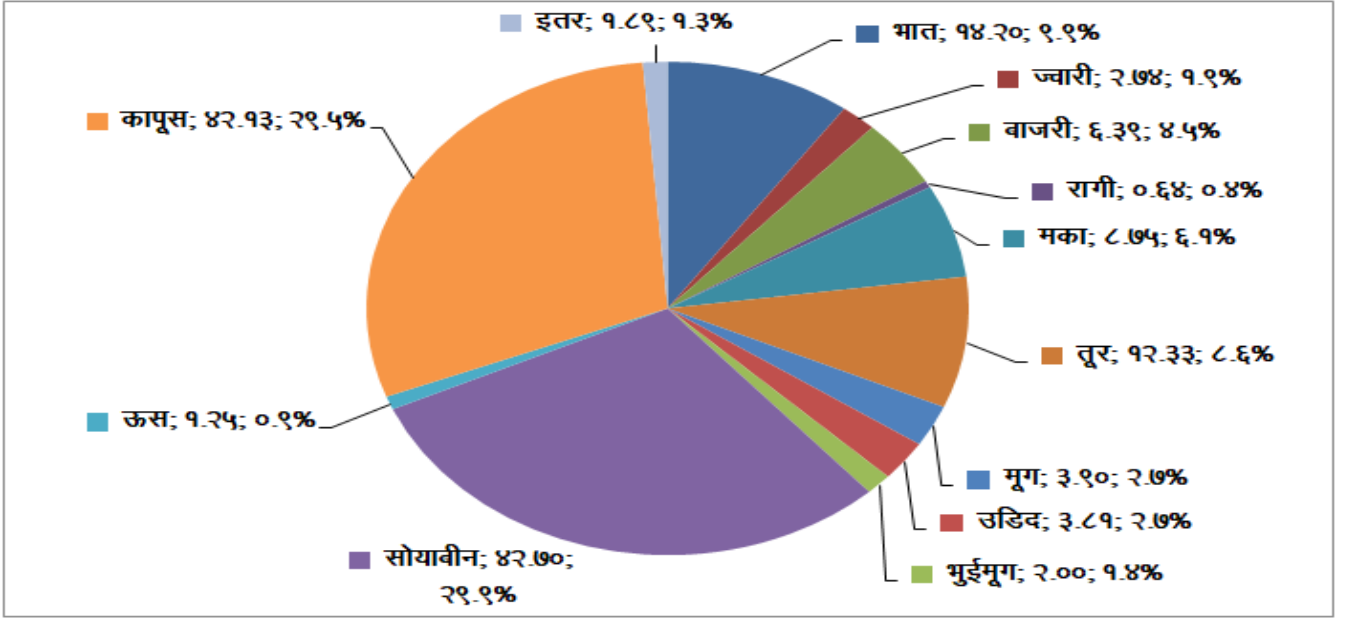
खरीप हंगाम २०२०-२१ पिक पेरणी -

राज्यात खरीप पिकांचे सरासरी क्षेत्र (ऊस वगळून) १४१.९८ लाख हेक्टर असून दि.३१ ऑगस्ट, २०२० अखेर १४१.४७ लाख हेक्टर क्षेत्रावर (१००%) पेरणी झाली आहे. तसेच राज्यात खरीप पिकांचे ऊस पिकासह सरासरी क्षेत्र १५१.३३ लाख हेक्टर असून १४२.७२ लाख हेक्टर क्षेत्रावर (९४%) पेरणी/लागवड झाली आहे. मागील वर्षी दि.३०.०८.२०१९ रोजी संपणाऱ्या सप्ताहाअखेर राज्यातील ऊस पिकासह पेरणी क्षेत्र १३८.६६ लाख हे. (९१.६२%) तर ऊस पिक वगळून पेरणी क्षेत्र १३७.५४ लाख हे. (९६.८७%) होते.

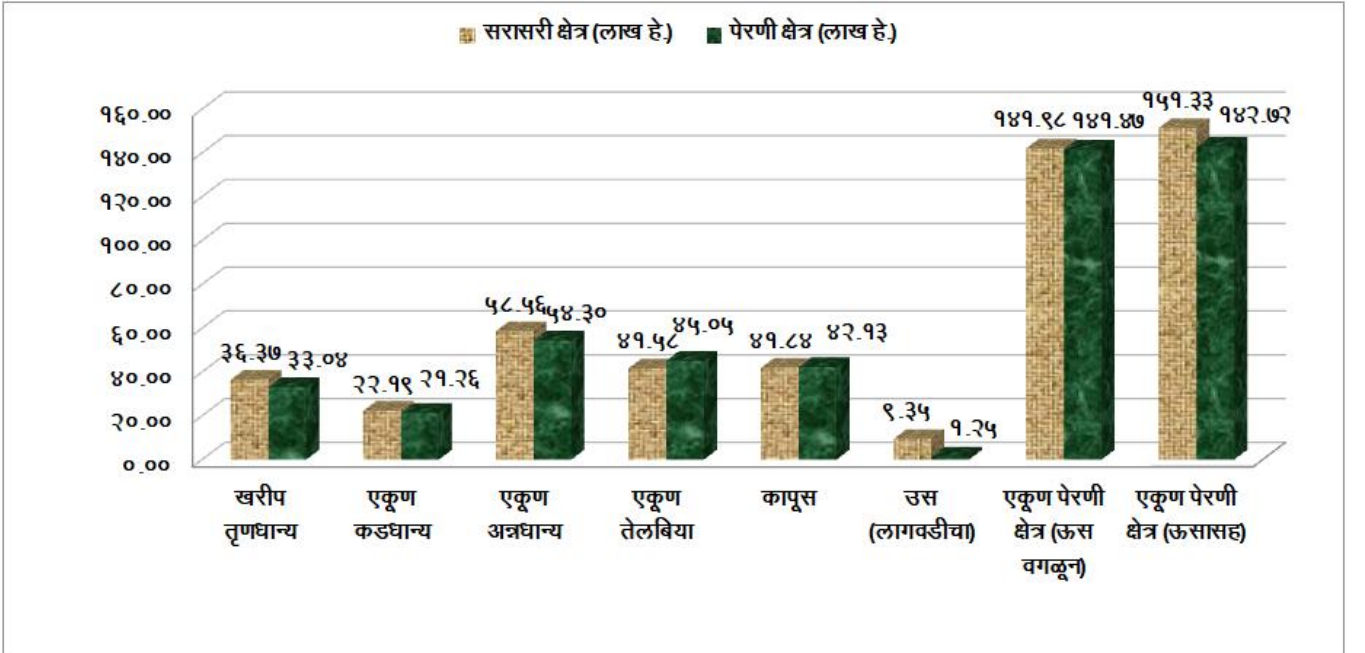
खरीप हंगाम २०२०-२१ पिक परिस्थिती -

राज्यात खरीप पिकांच्या पेरण्या अंतिम टप्प्यात आहेत. भात व नागली पिकांची रोवणी प्रगतीपथावर असून, पिके वाढ ते फुटवे फुटण्याच्या अवस्थेत आहेत. बाजरी पिक पोटरी ते फुलोरा तर काही ठिकाणी दाणे भरणेच्या अवस्थेत आहे. मूग व उडीद पिके शेंगा भरणेच्या ते शेंगा पक्वतेच्या अवस्थेत असून काही ठिकाणी काढणी सुरु आहे. सोयाबीन व भुईमूग पिके फुलोरा ते शेंगा लागणेच्या अवस्थेत आहे. कापूस पिक पाते धरणे ते फुले लागणे तर काही ठिकाणी बोंडे लागण्याच्या अवस्थेत आहे. ज्वारी, तूर व सुर्यफुल पिके वाढीच्या अवस्थेत आहेत. पिकांमध्ये आंतरमशागतीची (निंदणीची/कोळपणीची) कामे सुरु आहेत.

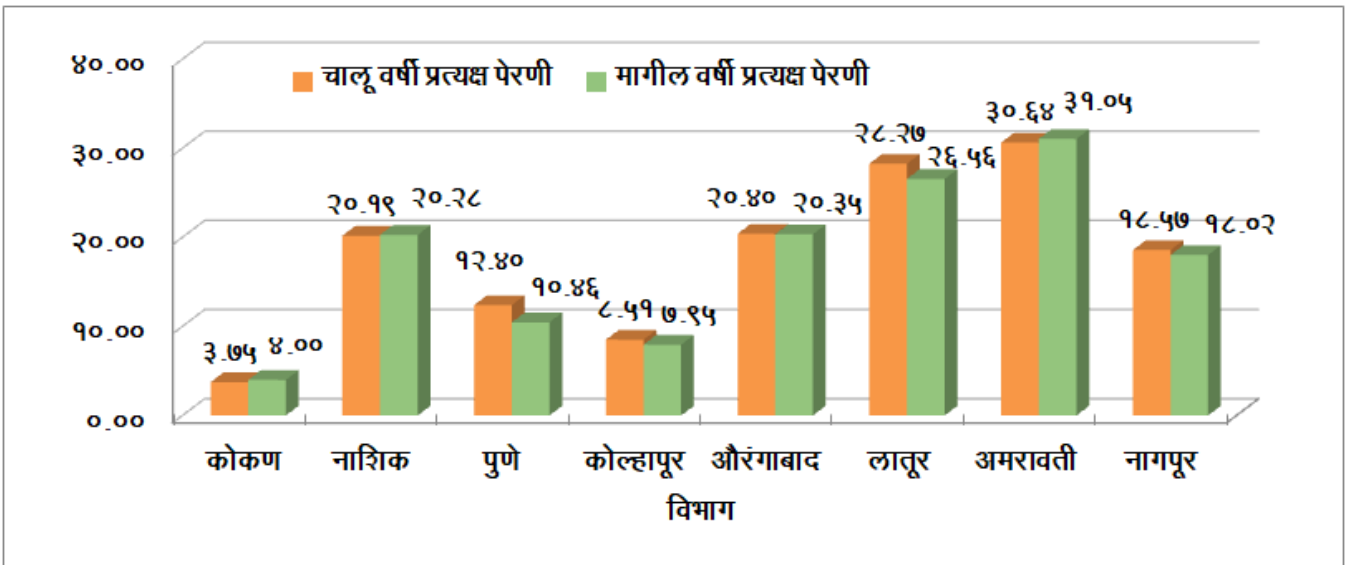
खरीप हंगाम सन-२०२०-२१ मधील राज्यस्तरिय पेरणी क्षेत्र (लाख हे.) व टक्केवारी (दि.३१.०८.२०२० अखेर)

खरीप हंगाम सन-२०२०-२१ मधील पेरणी क्षेत्राचा सरासरी पेरणी क्षेत्राशी तुलनात्मक तक्ता

खरीप हंगाम सन-२०२०-२१ मधील विभागनिहाय पेरणी क्षेत्राचा तुलनात्मक तक्ता (ऊस पिकासह) (क्षेत्र लाख हे.)

विभागीय पिक परिस्थिती-

कोकण विभाग-

हवामान- अहवाल कालावधीत विभागात आकाश ढगाळ होते. आद्रतेच्या प्रमाणात वाढ झाली आहे. तसेच बहुतांश ठिकाणी हलक्या ते मध्यम तर काही ठिकाणी जोरदार स्वरूपाचा पाऊस झाला.

खरीप हंगाम-२०२०-२१

विभागात खरीप पिकाखालील सरासरी क्षेत्र ४.४२ लाख हेक्टर असून दि.३१ ऑगस्ट, २०२० अखेर ३.७५ लाख हेक्टर क्षेत्रावर (८४.८३%) पेरणी झाली आहे. विभागात खरीप हंगामासाठी भात पिक लावणीची कामे अंतिम टप्प्यात आहे. नाचणी पिकाच्या पुर्नलागवडीची कामे झाली आहेत. भात व नाचणी पिक वाढीच्या ते फुटवे फुटण्याच्या अवस्थेत आहे. याशिवाय तूर, मूग, उडीद व इतर तेलबिया पिकांच्या पेरणीची कामे पुर्ण होत आली असून, पेरणी झालेली कडधान्ये व तेलबिया पिके वाढीच्या अवस्थेत आहेत.

किड व रोग -

विभागात ठाणे जिल्हयात कल्याण तालुक्यात घोटसई गावात भात पिकावर पिवळ्या खोडकिडीचा प्रादुर्भाव आढळून आलेला आहे. किड नियंत्रणाकरिता एकात्मिक कीड व्यवस्थापनाबाबत जनजागृती मोहिम राबविण्यात येत आहे.

नाशिक विभाग-

हवामान- अहवाल कालावधीत विभागात आकाश ढगाळ होते. हवामान दमट होते. तसेच बहुतांश ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची नोंद झाली.

खरीप हंगाम-२०२०-२१

विभागात खरीप पिकाखालील सरासरी क्षेत्र २१.१९ लाख हेक्टर असून दि.३१ ऑगस्ट, २०२० अखेर २०.०४ लाख हेक्टर क्षेत्रावर (९४.५७%) पेरणी झाली आहे. विभागात भात व नागली पिकांची पुर्नलागवड पुर्ण होत आली आहे. ज्वारी, सुर्यफुल व कारळा पिके वाढीच्या अवस्थेत आहेत. बाजरी पिक पोटरीच्या अवस्थेत आहे. मका पिक तुरे ते कणसे लागणेच्या अवस्थेत आहे. सोयाबीन पिक शेंगा लागणेच्या ते शेंगा भरणेच्या अवस्थेत आहे. मूग व उडीद पिके दाणे पक्वतेच्या ते काढणीच्या अवस्थेत आहेत. भुईमूग पिक फुले ते आन्या लागणेच्या अवस्थेत आहेत. बागायती कापूस फुले लागणे ते बोंडे धरण्याच्या अवस्थेत आहे. जिरायती कापूस पाते ते फुले लागण्याच्या अवस्थेत आहे. आडसाली ऊसाची लागवड अंतिम टप्प्यात आहे. पिकांमध्ये आंतरमशागतीची कामे सुरू आहेत. जळगांव जिल्हयात काही ठिकाणी मूग व उडीद पिकांना पावसामुळे कोंब येण्यास सुरुवात झाली आहे.

किड व रोग -

विभागात काही ठिकाणी सोयाबीन पिकावर गर्डल बीटल, कापूस पिकावर गुलाबी बोंड अळी, अमरिकन बोंड अळी व मावा तुडतुडे या किडींचा, मका व ज्वारी पिकावर लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून आला.

पुणे विभाग-

हवामान- अहवाल कालावधीत विभागात आकाश ढगाळ होते. तसेच बहुतांश ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची नोंद झाली.

खरीप हंगाम-२०२०-२१

विभागात खरीप पिकाखालील सरासरी क्षेत्र ८.६७ लाख हेक्टर असून दि.३१ ऑगस्ट, २०२० अखेर ११.९१ लाख हेक्टर क्षेत्रावर (१३७.३५%) पेरणी झाली आहे. विभागात बाजरी व मका पिके दाणे भरणेच्या अवस्थेत आहेत. भात पुर्नलागवडीची कामे झाली आहेत. तूर पिक फांदया फुटण्याच्या अवस्थेत आहे. भुईमूग व सोयाबिन पिके फुलोरा ते शेंगा लागणेच्या अवस्थेत आहेत. मुग व उडीद पिके शेंगा भरणेच्या तर काही ठिकाणी काढणीच्या अवस्थेत आहे. कापूस पिक पाते ते फुले लागणेच्या अवस्थेत आहे. सुर्यफुल पिक फुलोऱ्याच्या अवस्थेत आहे. अडसाली ऊस पिकाची लागवड सुरु आहे. पिकांमध्ये आंतरमशागतीची कामे सुरु आहेत. काही ठिकाणी सततच्या पावसामुळे कापूस, मूग, सोयाबीन पिके पिवळी पडत आहेत.

किड व रोग -

विभागात काही ठिकाणी मका पिकावर लष्करी अळीचा, सोयाबीन पिकावर तंबाखुवरील पाने खाणारी अळी, गर्डल बीटल व उंट अळी, ऊस पिकावर हुमणी या किडींचा, कापूस पिकावर अमेरिकन बॉड अळी, गुलाबी बॉड अळी व मावा तुडतुडे या किडींचा प्रादुर्भाव दिसून आला. अहमदनगर जिल्हयात मूग पिकावर विषाणुजन्य रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येत आहे.

कोल्हापूर विभाग-

हवामान- अहवाल कालावधीत विभागात आकाश ढगाळ होते. तपमानात वाढ झाली आहे. तसेच बहुतांश ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरुपाच्या पावसाची नोंद झाली.

खरीप हंगाम-२०२०-२१

विभागात खरीप पिकाखालील सरासरी क्षेत्र ८.०३ लाख हेक्टर असून दि.३१ ऑगस्ट, २०२० अखेर ८.०८ लाख हेक्टर क्षेत्रावर (१००.५८%) पेरणी झाली आहे. विभागात पिकांच्या पेरण्या जवळपास पुर्ण झाल्या आहेत. भात व रागी पिकांची रोवणी पुर्णत्वाकडे असून, पिके वाढ ते फुटवे फुटण्याच्या अवस्थेत आहे. ज्वारी पिक वाढीच्या ते पोटरीच्या अवस्थेत आहे. बाजरी व मका पिक फुलोरा ते दाणे भरणेच्या अवस्थेत आहे. सोयाबीन पिक शेंगा भरण्याच्या अवस्थेत असून, काही ठिकाणी काढणी सुरु झाली आहे. मूग व उडीद पिके शेंगा भरणे ते शेंगा पक्वतेच्या तर काही ठिकाणी काढणी अवस्थेत आहे. भुईमूग पिक शेंगा भरणे ते शेंगा पक्वतेच्या अवस्थेत आहे. नवीन अडसाली ऊसाची लावणी चालू आहे. ऊस उगवण ते फुटवेच्या अवस्थेत आहे. गळीतास जाणारा ऊस जोमदार वाढीच्या अवस्थेत आहे. पोषक पर्जन्यमान असल्याने ऊसाची वाढ समाधानकारक आहे. पिकांमध्ये आंतरमशागतीची व खते देण्याची कामे चालू आहेत.

किड व रोग -

विभागात काही ठिकाणी मका व ज्वारी पिकावर लष्करी अळीचा, सोयाबीन पिकावर पोन ,खाणारी अळी, उंट अळी या किडींचा, भुईमूग पिकावर पाने खाणारी अळी व हुमणीचा, मूग पिकावर पाने खाणाऱ्या अळीचा, ऊस पिकावर लोकरी मावा व हुमणी या किडींचा, भात पिकावर खोडकिड, पाने गुंडाळणारी अळी, निळे भुंगेरे या किडींचा प्रादुर्भाव दिसून आला.

औरंगाबाद विभाग-

हवामान- अहवाल कालावधीत विभागात बहुतांश ठिकाणी आकाश ढगाळ होते. तसेच बहुतांश ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरुपाच्या पावसाची नोंद झाली.

खरीप हंगाम-२०२०-२१

विभागात खरीप पिकाखालील सरासरी क्षेत्र २०.२३ लाख हेक्टर असून दि.३१ ऑगस्ट, २०२० अखेर २०.३१ लाख हेक्टर क्षेत्रावर (१००.४०%) पेरणी झाली आहे. विभागात बाजरी कणसे भरणेच्या अवस्थेत असून काही ठिकाणी पक्वतेच्या अवस्थेत आहे. मका पिक कणसे लागणेच्या ते दाणे भरणेच्या अवस्थेत आहे. सोयाबीन पिक फुलोरा ते शेंगा लागणेच्या अवस्थेत आहे. उडीद व मूग पिकांची काढणी व मळणी सुरु आहे. कापूस पिक पाते, फुले ते बोंडे लागणेच्या अवस्थेत आहे. भुईमूग पिक फुले लागणे ते आऱ्या सुटण्याच्या अवस्थेत आहे. तूर पिक फुटवे फुटण्याच्या अवस्थेत आहे. पिक परिस्थिती समाधानकारक आहे. पिकांमध्ये आंतरमशागतीची कामे सुरु असून पिक संरक्षणासाठी कृषि विभागामार्फत उपाययोजना सुचविण्यात येत आहेत. काही ठिकाणी पावसामुळे मूग पिकास कोंब येऊन गुणवत्तेवर परिणाम होत आहे व साचलेल्या पाण्यामुळे पिके पिवळी पडत आहेत.

किड व रोग -

विभागात काही ठिकाणी मका पिकावर लष्करी अळीचा, सोयाबीन पिकावर ऊंट अळी, गर्डल बीटल व पाने खाणारी अळी, कापूस पिकावर गुलाबी बोंड अळी, अमेरिकन बोंड अळी, मावा तुडतुडे या किडींचा प्रादुर्भाव दिसून आला.

लातूर विभाग-

हवामान- अहवाल कालावधीत विभागात आकाश ढगाळ होते. दिवसाचे व रात्रीचे तापमान कमी होते. तसेच बहुतांश ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरुपाच्या पावसाची नोंद झाली.

खरीप हंगाम-२०२०-२१

विभागात खरीप पिकाखालील सरासरी क्षेत्र २७.९४ लाख हेक्टर असून दि.३१ ऑगस्ट, २०२० अखेर २८.२० लाख हेक्टर क्षेत्रावर (१००.९४%) पेरणी झाली आहे. विभागात ज्वारी व बाजरी पिके वाढीच्या ते पोटरीच्या अवस्थेत आहेत. सोयाबीन पिक फुलोरा ते शेंगा धरणेच्या अवस्थेत आहेत. मका पिक कणसे लागणे ते पक्वतेच्या अवस्थेत आहे. मूग व उडीद पिके फुलोरा, शेंगा लागणेच्या तर काही ठिकाणी शेंगा पक्वतेच्या अवस्थेत आहेत. कापूस पिक पाते व फुले लागणेच्या अवस्थेत आहे. तूर पिक फुटवे फुटण्याच्या अवस्थेत आहे. पिकांमध्ये आंतरमशागतीची कामे सुरु असून, पिकांची वाढ समाधानकारक आहे. काही ठिकाणी पावसामुळे मूग पिकास कोंब येऊन गुणवत्तेवर परिणाम होत आहे व साचलेल्या पाण्यामुळे पिके पिवळी पडत आहेत.

किड व रोग -

विभागात काही ठिकाणी सोयाबीन पिकावर पाने खाणारी अळी, गर्डल बीटल, मका व ज्वारी पिकावर लष्करी अळीचा तर कापूस पिकावर गुलाबी बोंड अळी व मावा तुडतुडे या किडींचा प्रादुर्भाव दिसून आला.

अमरावती विभाग-

हवामान- अहवाल कालावधीत विभागात आकाश ढगाळ होते. दिवस व रात्रीच्या तपमानात घट झाली असून आद्रतेचे प्रमाण वाढले आहे. तसेच बहुतांश ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरुपाच्या तर तुरळक ठिकाणी जोरदार ते अतिजोरदार स्वरुपाच्या पावसाची नोंद झाली.

खरीप हंगाम-२०२०-२१

विभागात खरीप पिकाखालील सरासरी क्षेत्र ३२.२४ लाख हेक्टर असून दि.३१ ऑगस्ट, २०२० अखेर ३०.६४ लाख हेक्टर क्षेत्रावर (९५.०३%) पेरणी झाली आहे. विभागात कापूस पिक फुले लागणे ते बोंडे धरणेच्या अवस्थेत आहे. मूग व उडीद पिके शेंगा पक्वतेच्या ते काढणीच्या अवस्थेत आहे. सोयाबीन पिक फुलोरा ते शेंगा धरण्याच्या अवस्थेत आहे. तूर पिक वाढीच्या अवस्थेत आहे. पिक परिस्थिती समाधानकारक आहे. पिकांमध्ये आंतरमशागतीची कामे सुरू आहेत. काही ठिकाणी पावसामुळे मूग पिकास कोंब येऊन गुणवत्तेवर परिणाम होत आहे व साचलेल्या पाण्यामुळे पिके पिवळी पडत आहेत. विभागात काही ठिकाणी पावसामुळे मूग व उडीद पिकास कोंब येत आहेत. तसेच सोयाबीन पिकाची पाने पिवळी पडत आहेत.

किड व रोग -

विभागात काही ठिकाणी ज्वारी पिकावर लष्करी अळीचा, सोयाबीन पिकावर तंबाखुवरील पाने खाणारी अळी, उंट अळी व गर्डल बीटल, कापूस पिकावर मावा तुडतुडे, अमेरिकन बोंड अळी, गुलाबी बोंड अळीचा प्रादुर्भाव दिसून आला.

नागपूर विभाग-

हवामान - अहवाल कालावधीत विभागात आकाश ढगाळ होते.तसेच बहुतांश ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाचा तर काही ठिकाणी जोरदार ते अतिजोरदार स्वरूपाच्या पावसाची नोंद झाली.

खरीप हंगाम-२०२०-२१

विभागात खरीप पिकाखालील सरासरी क्षेत्र १९.२६ लाख हेक्टर असून दि.३१ ऑगस्ट, २०२० अखेर १८.५५ लाख हेक्टर क्षेत्रावर (९६.३३%) पेरणी झाली आहे. विभागात भात पिक फुटवे फुटण्याच्या अवस्थेत आहे. कापूस पिक पाते, फुले लागणे ते बोंडे धरणेच्या अवस्थेत तर मका पिक फुलोरा ते तुरे लागणेच्या अवस्थेत आहे. सोयाबीन पिक फुलोरा ते शेंगा भरणेच्या अवस्थेत आहे. तूर पिक वाढीच्या अवस्थेत आहे.

किड व रोग -

विभागात काही ठिकाणी कापूस पिकावर गुलाबी बोंड अळी, मावा तुडतुडे या किडींचा, भात पिकावर पिवळी खोड किड, मीजमाशी या किडीचा, सोयाबीन पिकावर गर्डल बीटल, उंट अळी इत्यादींचा प्रादुर्भाव दिसून आला.

अ.क्र.	पिके	सरासरी क्षेत्र (सन २०१४-१५ ते २०१८-१९)	मागिल वर्षाची पेरणी (दि.३०/०८/२०१९)	प्रत्यक्ष पेरलेले क्षेत्र	प्रत्यक्ष पेरलेल्या क्षेत्राची सरासरी क्षेत्राशी टक्केवारी	प्रत्यक्ष पेरलेल्या क्षेत्राची मागिल वर्षाच्या क्षेत्राशी टक्केवारी	+/- प्रत्यक्ष पेरणी क्षेत्राची मागिल वर्षाशी तुलना
१	भात	१४९७४४९	१४०४०१८	१४१९८६८	९५	१०१	१
२	खरीप ज्वारी	४८२४६१	२७९३०५	२७३७९६	५७	९८	-२
३	बाजरी	६७१५९५	६४९५३०	६३९४९८	९५	९८	-२
४	रागी	९४७३१	७६६८८	६४०३४	६८	८३	-१७
५	मका	८३८०६०	८५७१७७	८७४९९३	१०४	१०२	२
६	इतर तृणधान्य	५२६६१	३३२५४	३१५८६	६०	९५	-५
खरीप तृणधान्य		३६३६९५६	३२९९९७०	३३०३७७६	९१	१००	०
७	तूर	१२७५९७१	१२०५४७६	१२३२९१८	९७	१०२	२
८	मुग	४८३३४७	३२३९०४	३८९८१३	८१	१२०	२०
९	उडिद	३५८९५३	२८७५४५	३८०८७२	१०६	१३२	३२
१०	इतर कडधान्य	१००३२८	८५५६७	१२२३९०	१२२	१४३	४३
एकूण कडधान्य		२२१८५९९	१९०२४९२	२१२५९९३	९६	११२	१२
एकूण अन्नधान्य		५८५५५५५	५२०२४६२	५४२९७६९	९३	१०४	४
११	भुईमुग	१९८४३५	१८५५९६	१९९५४७	१०१	१०८	८
१२	तीळ	२३६७२	१०७११	८४३०	३६	७९	-२१
१३	कारळ	१९७२७	७३५९	६९६९	३५	९५	-५
१४	सुर्यफुल	१७९६५	१२७१८	१४४९१	८१	११४	१४
१५	सोयाबीन	३८८४६३३	३९५३४५०	४२७०३८९	११०	१०८	८
१६	इतर गळीतधान्य	१३८३६	४६६६	४७११	३४	१०१	१
एकूण तेलबिया		४१५८२६८	४१७४५००	४५०४५३७	१०८	१०८	८
१७	कापूस	४१८३८०१	४३७६६१६	४२१२९३१	१०१	९६	-४
एकूण पेरणी क्षेत्र		१४१९७६२५	१३७५३५७८	१४१४७२३७	१००	१०३	३
१८	उस (लागवडीचा)	९३५१७९	११२२३५	१२५०४५	१३	१११	११
एकूण पेरणी क्षेत्र (ऊसासह)		१५१३२८०३	१३८६५८१३	१४२७२२८२	९४	१०३	३

टिप- पेरणी क्षेत्र नजर अंदाजीत